Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Carrer de Dalt, 8

Sant Salvador de Guardiola

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Carnisseria Valverde, carrer de Dalt, núm 8 (nucli urbà de Guardiola)
Alçada:	338

Coordenades:

Latitud:	41.67964
Longitud:	1.76623
UTM Est (X):	397310
UTM Nord (Y):	4614943

Classificació

Número de fitxa	08098-291
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Romà
Segle	I-V
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Possible jaciment del qual no se'n coneixen restes estructurals
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Privada
Titular:	7451803CG9175S0001MX
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dj., 24/12/2015 - 01:00

Descripció

En aquesta casa es va produir la troballa fortuïta d'una moneda d'època romana. Concretament, entorn de l'any 2000 mentre es realitzaven obres a l'immoble, que actualment acull una carnisseria als baixos, el paleta Manel Arévalo va trobar la moneda entre el material de rebliment d'una volta de la casa. Es tracta d'una moneda de bronze, probablement un sesterci, que té a l'anvers el rostre d'un emperador amb barba mirant a la dreta i, al revers, una figura sedent mirant a l'esquerra. És un indici molt feble per poder confirmar la presència d'un assentament d'època romana en aquest indret que actualment es troba al nucli urbà de Guardiola. Concretament, a uns 20 metres del lloc conegut tradicionalment com la Creu dels Set Forats, on hi havia una creu que marcava una antiga cruïlla de camins i que va ser el nucli originari del poble, desenvolupat a partir del segle XVIII. Això no obstant, la troballa té la seva importància ja que, junt amb altres indicis, ens permeten establir una hipòtesi sobre un probable origen romà del lloc on actualment hi ha el poble de Guardiola.

Observacions:

Informació oral facilitada per Marc Sellarès Cots.

Història

Considerem que l'existència d'un assentament d'època romana al lloc on al segle XVIII es va formar el poble de Guardiola és una hipòtesi plausible, tot i que en aquests moments basada en evidències arqueològiques molt febles. El lloc estava situat al pas del camí ral de Manresa a Igualada, concretament en una cruïlla d'aquest camí amb un altre que anava cap a Castellgalí, per l'est, i cap a Rajadell, per l'oest. Aquest punt estava indicat amb una creu anomenada dels Set Forats (CAPDEVILA, 2006: 15, 21). El nucli urbà va aparèixer molt tardanament, a finals del segle XVII i principis del XVIII, però anteriorment ja devia ser un lloc de referència destacat. D'aquest punt en sortia l'anomenat Camí Missader, documentat ja en època medieval, el qual conduïa cap a l'església parroquial i al castell, que es trobaven emplaçats en una posició excèntrica. Considerem que el camí ral d'Igualada té un origen antic que, com a mínim, es remunta a l'època romana. Així ens ho fa pensar l'existència d'un jaciment romà prop de la Torre de Santa Caterina de Manresa, al costat d'aquest camí en el seu tram inicial (PIÑERO, 2013). Ja en terme de Sant Salvador de Guardiola, el camí està documentat l'any 1009 al pas per Salelles, i s'han localitzat restes arqueològiques d'època romana en el jaciment conegut com Pla de Sanç, també situat al costat d'aquest camí. El pas del camí per la riera de Guardiola es feia per un gual situat a l'actual resclosa del Calvet, el qual ja està documentat l'any 978 (GASOL, 1984: 16). Finalment, hi ha diversos jaciments romans ja en terme de Maians, també prop del pas d'aquest camí. Per tot això, considerem força probable que entorn de la creu dels Set Forats hi hagués una cruïlla de camins d'origen antic amb algun tipus d'assentament, el qual exercia una certa centralitat. Aquest lloc es devia perpetuar en el temps com una mena de nucli de referència d'un territori amb hàbitat dispers. En època medieval el castell i l'església es van situar en un turó elevat prop del camí, però en canvi la carena anomenada de la creu dels Set Forats va continuar mantenint aquesta centralitat, que posteriorment es va traduir en la formació del nucli urbà. Aquesta és una hipòtesi que s'hauria de confirmar amb evidències arqueològiques més sòlides.

Bibliografia

CAPDEVILA PLANS, Jaume (1999). "Sant Salvador de Guardiola, parroquial del segle XVII". Quaderns de la Guíxola, núm. 8 (abril de 1999), Cercle Cultural la Guíxola, Sant Salvador de Guardiola, p. 9, 11.
CAPDEVILA I PLANS, Jaume (2006). Castell de Guardiola. Els orígens de Sant Salvador de Guardiola. Segles X-XIV (premi Excursionisme 2004), Centre Excursionista de la Comarca del Bages, Manresa, p. 15,

21.
GASOL, Josep M. (1984). "Notícia històrica d'antics camins i carreteres del Bages", a Butlletí del Montepio de conductors de St. Cristòfol de Manresa-Berga, núm. 381, p.14-19.
PIÑERO SUBIRANA, Jordi (2013). La carretera de can Maçana. Recerca historiogràfica sobre els antics camins de l'àrea sud-oest de Manresa. Ajuntament de Manresa-Urbanisme, Secció de Paisatge (treball inèdit).

